

“Iată stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide, voi intra la el, și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsa 3, 20)

Numărul 98 (2016), Duminica a 32-a după Rusalii
(a lui Zaheu)

Evanghelia: Luca 19, 1-10*

În vremea aceea intrând Iisus în Ierihon, trecea prin el. Și iată un bărbat cu numele Zaheu; și acesta era mai-marele vameșilor și era bogat. Și căuta să-L vadă pe Iisus, care este, dar nu putea din pricina mulțimii, pentru că era mic de statură. Și alergând înainte, s'a urcat într'un sicomor ca să-L vadă, că pe acolo avea să treacă. Și când Iisus a ajuns la locul acela, uitându-Se în sus a zis către el: „Zahee, grăbește-te de coboară, că astăzi în casa ta trebuie să rămân”. Și el s'a grăbit și s'a coborât și L-a primit bucurându-se. Și când au văzut, toți murmurau, zicând că la un om păcătos a intrat să găzduiască. Iar Zaheu, stând în picioare, a zis către Domnul: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit”. Și Iisus a zis către el: „Astăzi i s'a făcut mântuire casei acesteia, că și acesta este fiu al lui Avraam. Că pe cel pierdut a venit Fiul Omului să-l caute și să-l mântuiască”

Cazul Zaheu—dispariția omului vechi și ivirea omului nou

Părintele Nicolae Steinhardt

**“Iisuse, Care ai înviat din morți,
înviază și sufletele noastre!” (Acatistul Învierii Domnului)**

Zaheu era vameș – iată trăsătura principală. Vameș, adică slujitor al ocupantului roman, trădător de neam, colaboraționist - cum se spune în veacul nostru, și tocmai termenul acesta recent ne ajută să pricepem cum nu se poate mai deslușit situația. Se vânduse cotropitorilor țării sale, îi sluja, se făcuse slugoiul lor. De aceea era și vrăjmășit și disprețuit. Nu întrucât era bogătaș, ci ca vânzător și om de încredere al unei puteri străine și invadatoare, străduindu-se a-i procura venituri, taxe, biruri prin orice mijloace și punându-se fără preget la dispoziția ei.

*)Texte preluate din ediția jubiliară a Sfântului Sinod, 2000, citată pe scurt: Biblia Bartolomeu

Este adevărat că Zaheu, de îndată ce se schimbă, ia hotărâri bănești: dăruiește jumătate din avere săracilor, declară că va despăgubi împătrit pe cei nedreptățiți de el. Dar aceasta din pricină că setea de avuții reprezenta viciul său major – abcesul purulent al unei maladii interne. Pe cale monetară avea, aşadar, să se manifeste mai întâi prefacerea prin care trecuse. Tămăduirea operează cu precădere tocmai în locul cel mai sensibilizat şi mai infectat. Căci în interval de câteva ceasuri, Zaheu nu numai că se vindecase de patima bănească (de fapt consecutivă unei patologii mai cuprinzătoare), ci devenise un alt ins; nu pierise numai arghirofilia, se cutremuraseră înseşi profunzimile fiinţei sale.

Şi aceasta este minunea: dispariţia omului vechi şi ivirea omului nou. Şi tot aceasta, în general vorbind, este marea şi uimitoarea minune a lui Iisus Hristos. Nu vindecarea slăbănogilor, muţilor, surzilor, gârbovilor, leproşilor, orbilor, muribunzilor; nu înmulţirea pâinilor, umblatul pe mare, tămăduirea demonizaţilor şi nici chiar învierea morţilor. Minunea cea mare şi fără seamăn aceasta este: prefacerea totală a omului, săvârşită atât în vremea cât a trăit El pe pământ cât şi după Înălţarea Sa la cer, de-a lungul veacurilor, prin şirul practic infinit de mucenici, sfinţi, convertiţi şi transfiguraţi.

Este metanoia, pe care am numit-o: totala dezintegrare a omului păcătos şi imediata lui metamorfozare în subiect de jertfă. Iată cea mai uluitoare minune a Domnului, neîntrecută, care pe toate celelalte le lasă în urmă şi le pune în umbră, oricât de cutremurătoare ar fi şi ele. Dar metanoia, pentru cine ştie ce este viaţa şi cunoaşte firea omenească, se arată cu mult deasupra frângerii legilor naturale de către Mântuitorul. Căci legile naturii sunt deterministe, cauzale şi pasive şi se supun Făcătorului lor, pe când fiinţa înzestrată cu darul gândirii şi conştiinţei este liberă şi, pentru a-i determina schimbarea, Divinitatea Însăşi are de înfruntat dreptul de liberă alegere dăruit omului. De data aceasta, Ea nu porunceşte, scurt, ci numai acţionează pe calea harului îndrumător. Este nevoie în lumea morală, din partea Divinităţii, de o lucrare energetică mai subtilă şi mai radicală decât în lumea fizică, în a slobozeniei decât în a legităţilor. Aşa fiind, Hristos poate face din cel mai din urmă şi mai înrăit întru păcate, un om nou. (...)

Prin cuvântul-putere al lui Hristos (în filosofia profană Alfred Fouillee a conceput idei forţe), omul cel vechi moare, se naşte un om nou, viu întru Domnul, un om scos din robia păcatului şi de sub stăpânirea satanei, cumpănit de alte coordonate psihice şi etice. N-a intervenit vreun element material, nimic faptic, nici o acţiune a celor de pe ţărmul creaţiunii: misterul e deplin şi se produce între cer şi pământ, în acel spaţiu magnetic dintre cei doi electrozi cosmici supraîncărcaţi, în zona transdetectabilă de dincolo de orice coerciţiune şi silire, consecinţa fiind că insul îşi impune sieşi un mod de viaţă, o scară de valori şi o trezvie a cugetului. (...) “Deci, dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă”, spune Apostolul (II Cor. 5, 17); omul vechi a murit împre-

ună cu faptele lui. Și ne-am îmbrăcat în cel nou, dezbrăcându-ne și depovărându-ne de viețuirea cea veche. (...)

Cuvântul “îmbrăcat” nu face referire la o acțiune de suprafață, ci are sens de “contopit cu”, fiind sinonim cu “întrupat”, ca și în cutremurătoarea formulă: “Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat”. Sf. Apostol Pavel subliniază “baia nașterii celei de-a doua prin înnoirea Duhului Sfânt” (Tit 3, 3-7), iar Sf. Apostol Petru scria: “Fiind născuți din nou... prin cuvântul lui Dumnezeu cel viu și care rămâne în veac” (I Petru 1, 23). Celui mort în păcate, Domnul îi spune: fii viu, și-l răpește de sub stăpânirea morții spre a-l da vieții, iar celui acum viu îi rostește: mori vieții acesteia trecătoare spre a fi viu întru Mine.

Prin botez și prin pocăință, Hristos refăurește făptura cea veche, pe omul unei lumi care aparent este aceeași, dar care ia cu totul altă înfățișare și poartă cu totul alte sensuri pentru cel căruia i s-au deschis ochii inimii și cugetul. Botezul este cu adevărat o sfântă și înfricoșătoare taină, câtuși de puțin o simplă ceremonie, ci actul care face din cel botezat o altă ființă. La orice botez se deschid cerurile, oferind o sfântă și extraordinară bucurie. Dovadă și ospețele care în referatul evanghelic mai întotdeauna însoțesc convertirile: în casa lui Matei, în casa lui Zaheu...

Instantaneitate și veselie – iată principalele caracteristici ale nașterii din nou. Ospățul – iată firescul accesoriu, potopul fericirii și al înnoirii; iată consecința imediată. Pentru toți botezul lucrează la fel, la orice vârstă, în toate cazurile când are loc nașterea de-a doua, adică aceea harică, spirituală. Fericiți sunt cei care nu au rămas în întuneric și au văzut totuși lumina, mai devreme sau mai târziu.

Duhul e foc și fulger, o dată cu fiecare creștinare ia ființă un cer nou și un pământ nou. Uimirea, bucuria și binecuvântatul tremur al lui Zaheu nu vor fi fost mai puțin intense decât ale lui Adam în ziua a șasea a Facerii, când a deschis ochii și a contemplat zidirea. Prin botez și metanoie (care e reîmbrăcare în haina curăției) se dovedește puterea lui Hristos. Pruncul creștinat (și observația e valabilă și pentru convertitul ulterior la credința în Hristos) nu mai este o simplă viețuitoare, înzestrată doar cu însușiri mintale superioare; el se naște a doua oară din apă și duh, precum i-a spus Domnul lui Nicodim, marcând net deosebirea dintre animalitate și omenire. Procesul înnoirii implică atât interiorul celui renăscut cât și posibilitatea perceperii în alt sens a lumii morale, de parcă s-ar ridica văluri, s-ar risipi întunecimi și s-ar ivi temeiuri nebănuite ale universului.

Să mulțumim cu toții, cu emoție adâncă și inimă voioasă, că suntem ai lui Hristos, fie de la naștere, fie de mai târziu, cu toții însă născuți din duh, născuți de sus, în numele lui Hristos Iisus, pentru vecie.

Sursa: **Nicolae Steinhardt**, *Dăruind vei dobândi*, Editura Mănăstirii Rohia, 2006

Vitamine duhovnicești

Histos ne cheamă să murim nouă înșine. Ce înseamnă oare aceasta? Afirmatia este ambiguă, precum toate cele ce se spun despre moarte. Să însemne oare o autodistrugere?

Mulți presupun că așa ar fi, și caută s-o aplice în acest sens. Din fericire, ei greșesc, dar rămân afectați de teroarea ei. Înțeles cum se cuvine, “a muri pentru sine” înseamnă acceptarea acestui proces de stingere treptată a ceva ce există în noi, realizând că în noi există un sine profund și real aparținând veșniciei și un sine superficial care trebuie să se dizolve. Trebuie să renunțăm la acest sine superficial, pentru a trăi la modul cel mai deplin. Mulți simt că nu pot fi conștienți de propria lor existență decât dacă se afirmă, cerând să fie recunoscuți; iar alții reacționează, încercând să se apere împotriva acestei agresivități. Dacă am avea credință, am putea accepta să nu ne afirmăm impunând altora această conștientizare forțată a faptului că existăm; și am putea avea certitudinea că suntem iubiți și afirmați prin ceilalți. Trebuie să învățăm a fi mai mult decât suntem. Nu ne este de ajuns să știm că Dumnezeu ne iubește și că El ne afirmă. Avem nevoie să fim afirmați de către aproapele nostru, de cel puțin o persoană care să ne spună: “Contezi pentru mine în sensul cel mai profund și mai adevărat”. Gabriel Marcel spunea într-una din cărțile sale că a spune unui om “te iubesc” este echivalent cu a-i spune “nu vei muri niciodată”, înțelegând prin aceasta: “Contezi atât de mult pentru mine, încât voi da mărturie pentru tine înaintea lui Dumnezeu, chiar dacă nimeni altcineva nu o va mai face în afară de Dumnezeu și cu mine”. Am putea dobândi mult, dacă am fi capabili să ne recunoaștem unii pe alții ca fiind frați pe calea spre mântuire și să spunem: “Da, sunt gata să mărturisesc pentru tine, chiar dacă nu sunt sigur că pot să o fac în mod deplin, din moment ce existența ta este pentru mine așa o provocare; chiar dacă mă tem s-o fac, totuși te voi afirma atât cât îmi va sta în putință” – în acest mod am putea crește la o maturitate care ne va îngădui să-l afirmăm pe celălalt proclamând valoarea lui fundamentală, oricare ar fi prețul. Cel care este afirmat astfel, poate uita de sine însuși și trăi în chip deplin. Aceasta este calea pe care suntem chemați să mergem. Trebuie să avem curajul de a lupta cu straturile de teamă sedimentate în noi, pentru a ne mărturisi unii pe alții întru veșnicie, luptând cu frica și depășind-o.

Trebuie la fiecare pas să renunțăm la noi înșine, astfel încât celălalt să poată fi. După cum Sfântul Ioan Botezătorul se vedea pe sine scăzând, pentru ca Celălalt să poată crește (Ioan 3, 30), în același fel suntem chemați să murim pentru noi înșine, ca celălalt, aproapele, să poată trăi. Astfel că a muri înseamnă a nu păstra nimic altceva în noi, afară de ceea ce este esențial pentru plinătatea vieții.

Sursa: **Mitropolitul Antonie al Surojului**, *Viața, boala, moartea*, Editura Sf. Siluan, 2010, p. 148-150